

17.95x26.18	1	עמוד 16	ידיעות אחרונות - 7 לילות	19/03/2021	76633247-8
הספרייה החדשה הוצאה לאו - 77070					

השינה הגדולה

למרות כמה חריקות, 'המרדימנים' של אנה אנקוויסט הוא רומן מעניין ומהנה

כת בעלילה - 'המרדימנים' מתגלה כרומן מעניין ומהנה לקריאה. קודם כל, משום שאנקוויסט - סופרת ותיקה ומוערכת שזה ספרה החמישי המתורגם לעברית - מעניקה לנו מלאות ריאליסטית מענגת בתיאור חייהם של האחים. היא חולשת על חיי גיבוריה הן בילדותם, בצל יתמותם, והן על חייהם בהווה, על חיי הרגש שלהם, על יחסי הקרבה המשפחתיים והאחרים שהם מקיימים. במילים אחרות, הרמויות של אנקוויסט אמינות עד כדי כך שהן חדלות להיות "רמויות" והופכות לבני אדם.

מרשים במיוחד האופן שבו אנקוויסט חולשת על חייהם המקצועיים של שני גיבוריה. זה אולי פחות מפתיע כשמדובר בחייו המקצועיים של

אריק גלסנר

דריק (אנקוויסט, ילידת 1945, היא פסיכואנליטיקאית בעצמה), אבל זה מרשים ומשכנע בתיאור חייה המקצועיים של סוזן (בא-חרית הרבר מספרת אנקוויסט בקצרה מהיכן רכשה את הידע לתיאוריה). לא מעט פרטים מעניינים לומד הקורא על שני המקצועות, וגם על ספקות תהומיים של דריק כאשר ליעילותו תו של הטיפול הפסיכואנליטי. "איך נפלה אמו מגובה מאתיים מטרה?" הוא תוהה, "מעולם לא דיברו על הדברים האלה. אף לא

מילה. כואב מדי בשביל אבא, מפחיד מדי בשבילו. קשר של שתיקה. לאור תובנותיו היום היה פוסל את הגישה הזאת מכל וכל. הפנטזיה תמיד גרועה מהמציאות ולא משנה כמה זועתית המציאות". מעניינות גם האבחנות ביחס לרופאים מרדימים: "תחושת הזמן, חושבת סוזן, משהו צריך לכתוב על זה פעם. כשישנים, ולא משנה כמה עמוקה השינה, או כמה שתית קודם, תמיד יש לך מושג על הזמן שחלף. [...] בשינה מלאכותית זה אחרת. מטופלים מתעוררים מההרדמה ואין להם מושג שעברו חמש שעות".

עלילת 'המרדימנים' צוברת מומנטום החל ממחציתו בערך. אחרי שפיתחנו מעורבות רגשית בחייהם של האחים, המעבר של המטופל החדש של דריק להתמחות בהרדמה, תחת פיקוחה של סוזן, הופך לתסבוכת אתית ורגשית שגורפת אליה גם את בעלה של סוזן ואת בתם המרדנית בת ה-19.

באופן מעורר חשש חילקה אנקוויסט את הרומן לארבעה פרקים, הנושאים את שמות חלקי הצורה המוזיקלית הקרויה סונטה (אקספוזיציה, פיתוח, רפרזיה, קורדה). מעורר חשש, כי ביציאת רות קודמות של אנקוויסט - 'קונטרפונקט', 'הסוד' - הפריעה לי איזו תחושת סנוביזם, איזו התמוגגות בורגנית מ"תרבות גבוהה". מבין ספריה המוכרים לי יש כאלה שנוטים אל הסניטימנטלי והקיטשי, ויש כאלה ארציים וחרिפים, כמו רומן הביכורים המצויץ 'צירת המופת'. 'המרדימנים' אמנם אינו סאטירי כמו 'צירת המופת', אבל גם הוא ארצי במובן הטוב של המילה. נהנית מהספר, אבל פה ושם נשמעו גם חריקות במהלך הקריאה. לא תמיד אני יודע לומר אם החריקות הן של אנקוויסט או של המתרגם לעברית. "קוראים לרופא המרדים כשהעניינים נהיים מותחים ממש" (אני מניח שהכוונה היא ל"מתוחים"). "בעצם את לוקחת על עצמך משהו שאת לא יכולה", אומרת קולגה לסוזן (ומתבקש להוסיף בסוף המשפט את המילה "לקחת"). "היא בעצמה לא זקוקה לאמא", אומר דריק על אחותו, "היא לא יודעת איך זה, איך צריך להיות" (האם הכוונה ל"איך זה צריך להיות" או אולי "איך צריך להיות עם אמא"?). אלו רק כמה דוגמאות. הפרעות מינוריות, כאמור, ובכל זאת כאלה שפוגמות מעט באיכות הקריאה.

המרדימנים // אנה אנקוויסט { מהולנדית: רן הכהן }
הספרייה החדשה { 314 עמודים

אח ואחות בגיל העמידה הם גיבוריו של הרומן הזה. דריק דהיינוג הוא פסיכואנליטיקאי שאיבד זה עתה את אשתו בעקבות מחלה קשה. אחותו, סוזן, היא רופאה מרדימה שהתפנתה לסעוד את גיסתה בחודשיה האחרונים, ונשואה לחברו הטוב של דריק. האחים, נמסר לנו עד מהרה, התייתמו מאימם בגיל צעיר, כאשר נפלה אל התהום במהלך טיול בוויילס עם

אביהם, והם גודלו על ידי דודתם. הספר נפתח בניסיון של דריק לחזור לשגרה: אחרי תקופת האבל הוא מקבל מטופל ראשון, מתמחה צעיר בפסיכיאטריה שמתגלה כבלתי יציב נפשית - דבר שיוביל למהפכה בחייו של דריק, וגם בחייה של סוזן.

אפרופו יציבות, 'המרדימנים' שומר לכל אורכו על מבנה יציב שבו מסופרת העלילה לסדרוגין - עלילתו של האח ואז זו של האחות, וחוזר חלילה. סיפוריהם, שנמתחים לאורך מספר חודשים, יצטלבו, כאמור, גם בסיוע המטופל של דריק. והם מסופרים בגוף שלישי על ידי מספר חיצוני, תוך גלישה נדירה למשפטים בגוף ראשון, מתוך תודעת הגיבורים.

אנה אנקוויסט מבקשת לבנות את הרומן על הניגודיות שבין שני המקצועות של האחים. או, ליתר דיוק, על הניגוד שקיים לכאורה בין המקצועות, ומשרת אותה כדי ליצור מבנה קוני-טרסטי בהיר לרומן. לפי התבנית הזאת, הפסיכואנליטיקאי מבקש לעורר למודעות ואילו הרופא המרדים - לאלחש; הפסיכואנליטיקאי מכאיב למטופל ויכולתו לעזור לו מעורפלת, ואילו הרופא המרדים עוזר בעליל בהפחתת הסבל בעולם.

לא חייבים להתייחס ברצינות לניגוד הזה, וגם לא לפיתול ה"בלשי" בעלילה, הנוגע לנסיבות מותה של האם. סופרים, לעיתים, נוטלים מכל הבא ליד וזורקים אל מדורת העלילה כדי שלא תדעך. אבל אף שהרובד הרעיוני מאולץ, ולמרות התפנית המגוחך

הרדמה רפואית במאה ה-19

